

HELP! MIJN PROEFLEZERS ZEGGEN ALLEMAAL IETS ANDERS – WIE HEEFT NU GELIJK?

VEEL SCHRIJVERS SCHAKELEN PROEFLEZERS IN OM HUN MANUSCRIPT TE LEZEN. MAAR WAT DOE JE ALS ELKE PROEFLEZER ANDERE ADVIEZEN GEEFT?

DE MUUR

Een aantal jaren geleden had ik een manuscript dat mij niet lekker zat. Er was iets aan het wringen. Ik deed wat de meeste auteurs in dat stadium doen: ik vroeg hulp en schakelde proeflezers in. En ja... elke proeflezer kwam met COMPLEET andere adviezen! Uiteindelijk kon ik maar één conclusie trekken: *hier kan ik niks mee.*

Sindsdien noem ik dat fenomeen De Muur. Het is een keerpunt voor een manuscript. Hoe breek je daar doorheen?

WAAR KOMEN DE VERSCHILLEN VANDAAN?

Als je proeflezers allemaal andere adviezen geven, zijn er meerdere mogelijkheden:

- Je proeflezers richten zich op **verschillende uitgangspunten**. Als Jan vindt dat je een thriller moet schrijven en Marie leest liever een roman, dan krijg je gegarandeerd van elk een ander advies.
- Je proeflezers zijn lief, maar komen **ervaring** te kort. Als je knie is geschaafd, is je EHBO-diploma ruim voldoende, maar bij een hartoperatie vraag je een hartchirurg. Het ene verhaal heeft een pleister nodig, het andere een hartoperatie.
- Je hebt niet de **juiste vragen** gesteld.

Natuurlijk kan ik zo hele pagina's volschrijven met wat er aan de hand kan zijn. Zoals altijd: bij elk verhaal speelt er iets anders.

KIJK JIJ NU TEGEN DE MUUR AAN?

Hoe heb ik destijds De Muur gesloopt? Ik heb een manuscriptbeoordeling laten doen. Waar mijn proeflezers met adviezen A, B en C kwamen, gaf de manuscriptbeoordelaar advies XYZ-99 terug. Met andere woorden: de beoordelaar maakte veel grotere denksprongen en dacht buiten de gebaande paden van wat ik op papier had staan.

Maar wat kun je nog meer doen als je proeflezers allemaal iets anders zeggen?

CONTROLEER JOUW VRAGEN AAN JE LEZERS

Als eerste ga je naar jezelf kijken. Heb jij je proeflezers duidelijke vragen gesteld? Heb je aangegeven of je een thriller schrijft, zware literatuur of luchtige feelgood? Controleer of de adviezen gericht zijn op het verhaal dat jij beoogt te schrijven.

HAAL ERVARING IN HUIS

Blijf je tegen het probleem aanlopen, dan heb je waarschijnlijk niet voldoende aan de EHBO-koffer. Als de adviezen erg uiteenlopen, is er **vaak meer aan de hand** dan je proeflezers kunnen vinden. Denk dan niet: *Dan doe ik maar wat Jantje zegt, want ik weet het anders ook niet.*

Haal dan ervaring in huis. Coach, redacteur of Ninja, maakt niet uit – als je er met je proeflezers niet uitkomt, heb je iets anders nodig. Iemand die kan **uitleggen waarom** aanpassing X voor verandering Z zorgt. Iemand die ervoor kan zorgen dat jij denkt: *Ik weet waarom ik dat zo ga doen!*